

VIII. TASHQI IQTISODIY ALOQALAR

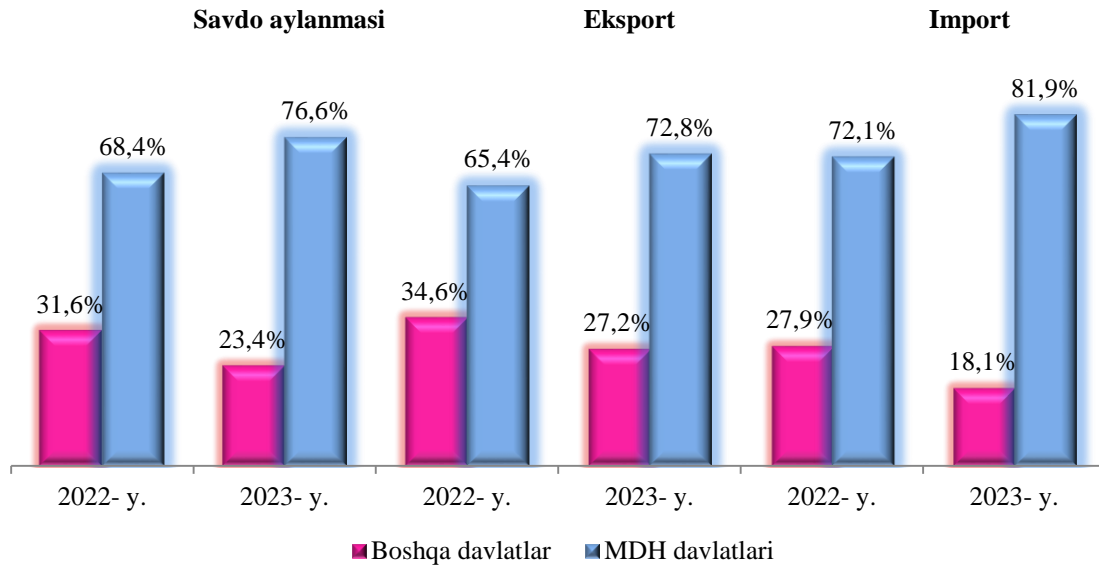
2023- yilning yanvar-dekabrida tashqi savdo aylanmasi 735,6 mln. AQSH dollari tashkil etdi, shundan 426,1 mln. AQSH dollarini eksport operatsiyalari, 309,5 mln. AQSH dollarini import operatsiyalari hissasiga to'g'ri keldi.

Tashqi savdo aylanmasining ijobiy saldosini 116,6 mln. AQSH dollarini tashkil qildi.

Yanvar-dekabr oylarida MDH va boshqa davlatlar kesimida viloyatning tashqi savdo aylanmasi (mln. AQSH dollari)

	<i>yanvar-dekabr</i>		<i>2022- yilning yanvar- dekabriga nisbatan foiz hisobida</i>
	<i>2022- y.</i>	<i>2023- y.</i>	
Tashqi savdo aylanmasi	545,4	735,6	134,9
shu jumladan:			
MDH davlatlari	172,3	172,1	99,8
boshqa davlatlar	373,1	563,5	151,1
Eksport	301,1	426,1	141,5
shu jumladan:			
MDH davlatlari	104,0	116,0	111,5
boshqa davlatlar	197,1	310,1	157,4
Import	244,3	309,5	126,7
shu jumladan:			
MDH davlatlari	68,3	56,1	82,1
boshqa davlatlar	176,0	253,4	144,0

**Yanvar-dekabr oylarida viloyat tashqi savdo aylanmasida
MDH va boshqa davlatlarning ulushi**
(umumiy hajmga nisbatan foiz hisobida)

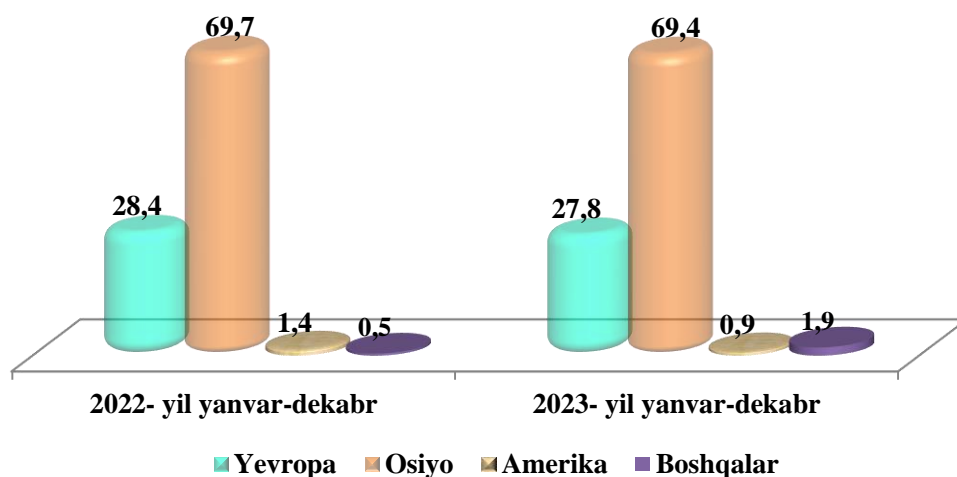

**Yanvar-dekabr oylarida Qashqadaryo viloyati
eksport-importi tarkibi**

	<i>Eksport va import operatsiyalari hajmi va ulushi</i>				<i>2022- yil yanvar- dekabrga nisbatan foiz hisobida</i>
	<i>2022- yil</i>		<i>2023- yil</i>		
	<i>mln. AQSH doll.</i>	<i>jamidagi ulushi, %</i>	<i>mln. AQSH doll.</i>	<i>jamidagi ulushi, %</i>	
Eksport tarkibi	301,1	100,0	426,1	100,0	141,5
oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	49,2	16,3	58,7	13,8	119,3
Ichimlik va tamaki	0,8	0,3	0,6	0,1	74,0
Nooziq-ovqat hom-ashyo yoqilg'idan tashqari	24,1	8,0	30,6	7,2	127,2
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga uxshash materiallar	8,6	2,9	85,3	20,0	9,9 m.
Hayvon va o'simliklar moylari, yog'lar va mumlar	0,8	0,3	0,2	0,1	28,1
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar	3,0	1,0	1,9	0,4	62,4

Sanoat tovarlari	192,6	64,0	227,0	53,3	117,9
Mashinalar va transport asbob uskunalari	2,8	0,9	4,9	1,2	175,6
Turli xil tayyor buyumlar	13,4	4,5	12,7	3,0	93,7
Boshqalar	-	-	-	-	-
Xizmatlar	5,8	1,9	4,2	1,0	72,8
Import tarkibi	244,3	100,0	309,5	100,0	126,7
oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	21,4	8,8	19,4	6,2	90,4
Nooziq-ovqat hom-ashyo yoqilg'idan tashqari	11,3	4,6	7,6	2,5	67,2
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga uxshash materiallar	9,4	3,8	11,4	3,7	122,2
Hayvon va o'simliklar moylari, yog'lar va mumlar	1,3	0,5	1,0	0,3	75,6
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar	26,2	10,7	21,9	7,1	83,6
Sanoat tovarlari	31,8	13,0	45,9	14,8	144,3
Mashinalar va transport asbob uskunalari	129,0	52,8	192,1	62,1	148,9
Turli xil tayyor buyumlar	8,1	3,3	8,4	2,7	103,9
Boshqalar	5,0	2,1	-	-	-
Xizmatlar	0,8	0,3	1,8	0,6	2,2 m.

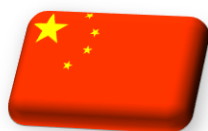
Tashqi savdo aylanmasining qit'alar bo'yicha tarkibi
(umumiy hajmga nisbatan foiz hisobida)

**QASHQADARYO VILOYATI BILAN TASHQI SAVDO
AYLANMASINING YUQORI ULUSHGA EGA BO'LGAN
DAVLATLAR**

(2023- yil yanvar-dekabr oylari, mln. AQSH dollari)

XXR

TSA – 209,3
Eksport – 35,2
Import – 174,1

Turkiya

TSA – 103,2
Eksport – 86,2
Import – 17,0

Rossiya
Federatsiyasi

TSA – 99,3
Eksport – 71,0
Import – 28,3

BAA

TSA – 44,6
Eksport – 42,4
Import – 2,2

Qozog'iston

TSA – 32,5
Eksport – 15,6
Import – 16,9

Pokiston

TSA – 27,4
Eksport – 25,7
Import – 1,7

AQSH

TSA – 26,5
Eksport – 23,5
Import – 3,0

Tojikiston

TSA – 17,8
Eksport – 17,0
Import – 0,8

Polsha

TSA – 17,5
Eksport – 16,3
Import – 1,2

Latviya

TSA – 15,9
Eksport – 0,1
Import – 15,8

Qashqadaryo viloyati, jahonning 72 dan ortiq mamlakatlari bilan savdo aloqalarini amalga oshirib kelmoqda. TSA ning nisbatan salmoqli hissasi Xitoy Xalq Respublikasida (28,5 %), Turkiyada (14,0 %), Rossiya Federatsiyasida (13,5 %), BAAda (6,1 %), Qozog'istonda (4,4 %), Pokistonda (3,7 %), AQSHda (3,6 %), Tojikistonda (2,4 %), Polshada (2,4 %) va Latviyada (2,2 %) qayd etilgan.

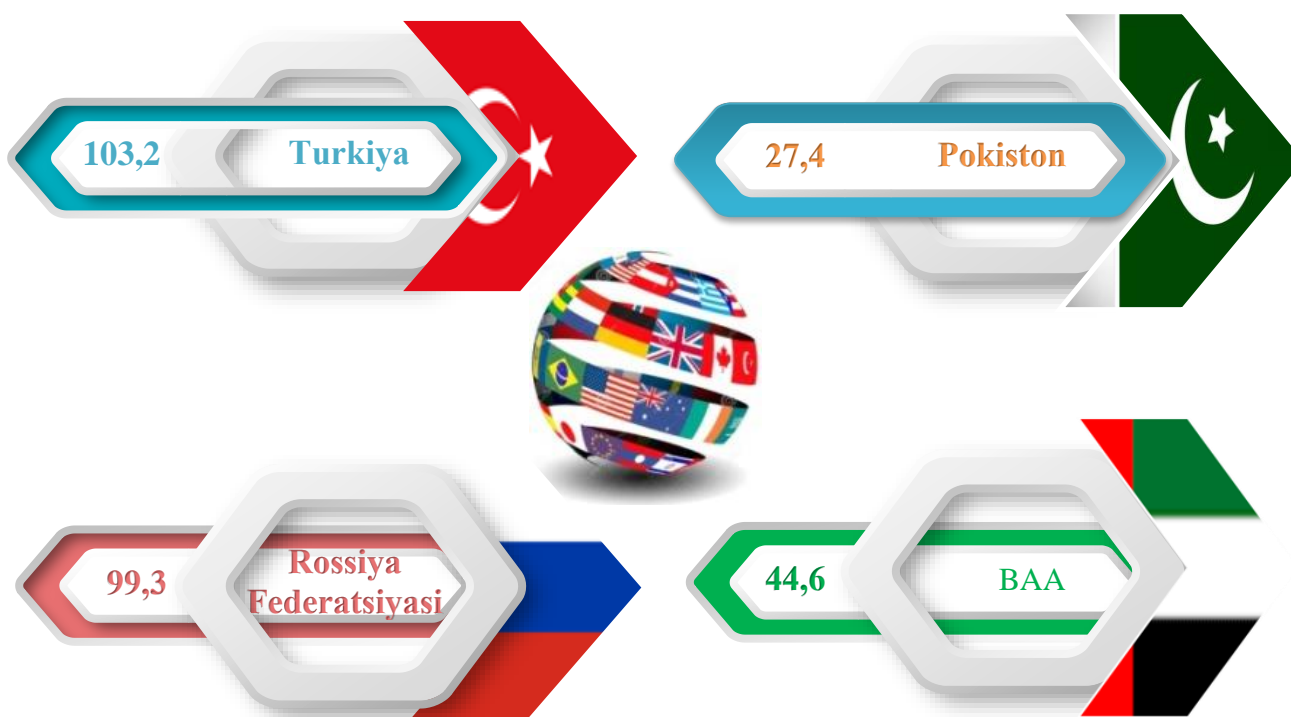
Iqtisodiyotning real sektori tarmoqlari va korxonalarining barqaror va uzluksiz ishlashini ta'minlash uchun viloyatda zarur resurslar bazasi yaratilgan. Eksport tarkibida sezilarli o'zgarishlarga impor tovarlarning o'rnini bosadigan mahsulotlar ishlab chiqarish va sanoat ishlab chiqarishni diversifikatsiya qilish natijasida erishildi.

Shuningdek, qo'shni davlatlar bilan o'zaro aloqalarni mustahkamlash, mamlakatlarni ijtimoiy-iqtisodiy, savdo-sanoat hamda madaniy sohalardagi aloqalarini rivojlantirish borasida katta ishlar amalga oshirilayotganini ko'rish mumkin.

TSA da so‘nggi yillarda katta o‘zgarishlar kuzatilyapti. Misol uchun, so‘nggi uch yilda TSAda Qirg‘iz Respublikasi, Qozog‘iston va Tojikiston bilan tashqi savdo aylanmasi oshgani kuzatilmoqda. Boshqa davlatlar (qo‘shni davlatlardan tashqari) bilan esa, TSA da eng yuqori ulush Xitoy Xalq Respublikasi, Turkiya, Rossiya Federatsiyasi va BAA davlatlari hissasiga to‘g‘ri kelgan.

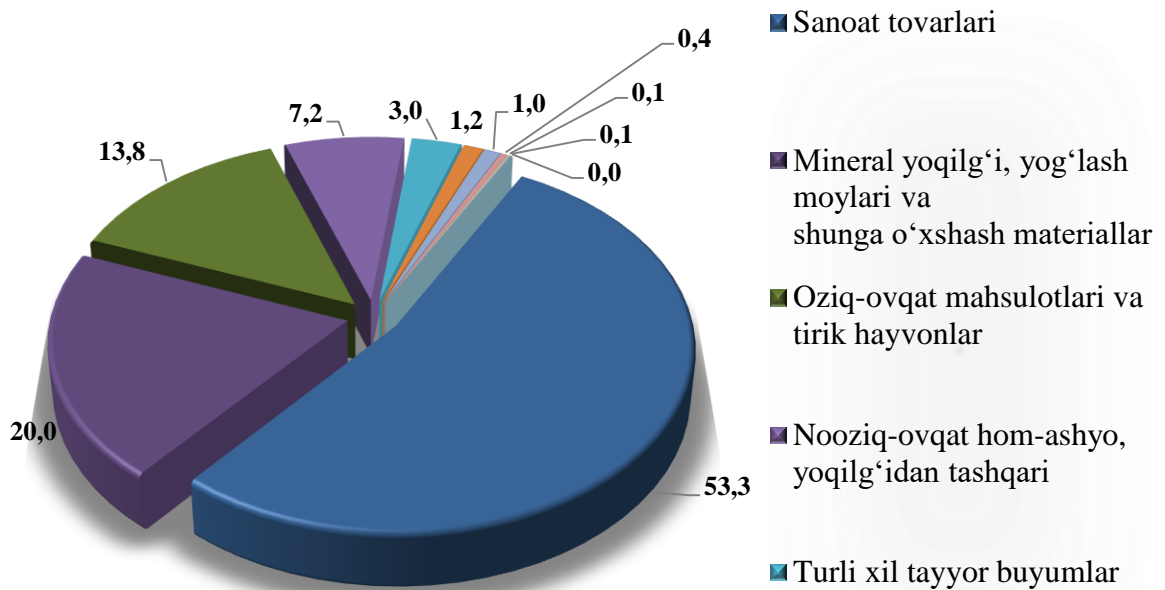
TO‘RTTA FAOL TASHQI SAVDO BALANSI KUZATILGAN DAVLATLAR

(yanvar-dekabr oylari, mln. AQSH dollari)

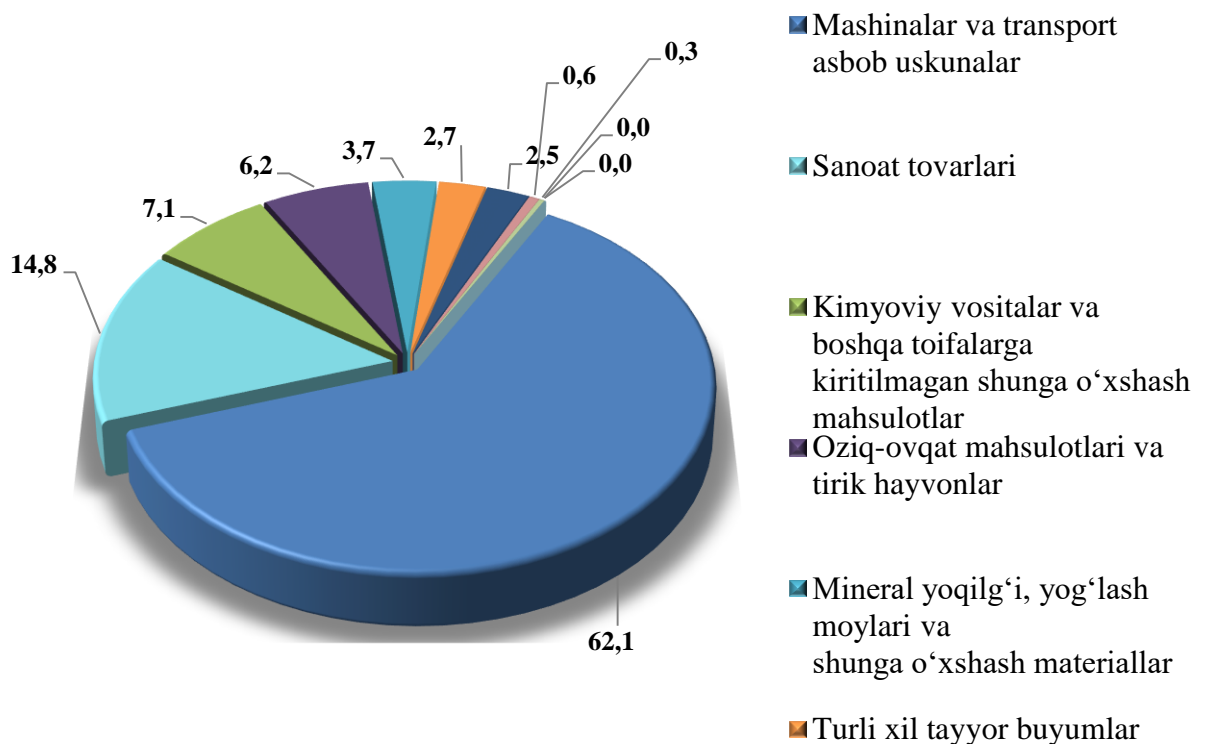

Tashqi iqtisodiy faoliyat bo‘yicha 20 ta yirik hamkor davlatlar orasidan 12 ta davlatda faol tashqi savdo balansi kuzatilgan, xususan, Turkiya (103,2 mln. AQSH dollari), Rossiya Federatsiyasi (99,3 mln. AQSH dollari), BAA (44,6 mln. AQSH dollari), Pokiston (27,4 mln. AQSH dollari), AQSH (26,5 mln. AQSH dollari), Tojikiston (17,8 mln. AQSH dollari), Polsha (17,5 mln. AQSH dollari) va Italiya (15,2 mln. AQSH dollari) shular jumlasidandir. Qolgan 8 ta davlatlar bilan passiv tashqi savdo balansi saqlanib qolmoqda.

**Tovar va xizmatlarning eksport tarkibi,
jamiga nisbatan foizda**

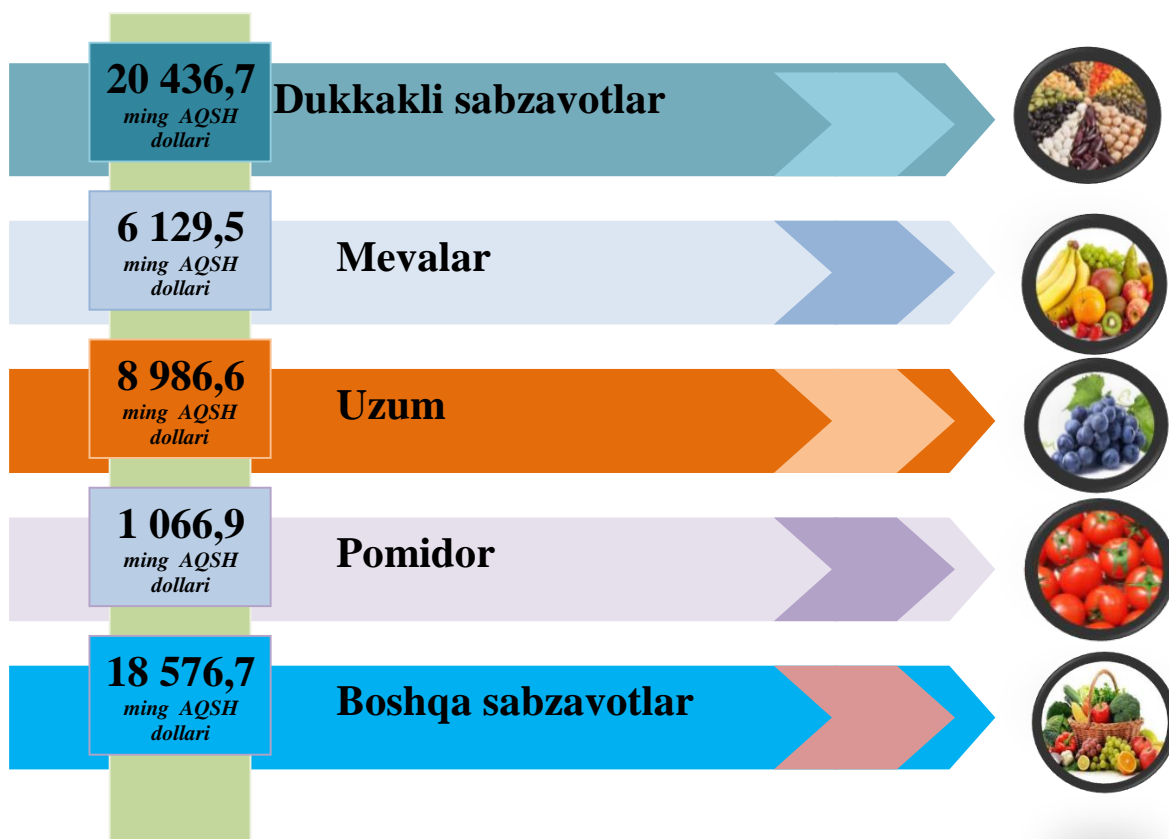

**Tovar va xizmatlarning import tarkibi,
jamiga nisbatan foizda**

2023- yilning yanvar-dekabr oylarida jami 61,6 ming tonna meva-sabzavot mahsulotlari 49 066,9 ming AQSH dollariga eksport qilindi (2022- yilning mos davriga nisbatan 7,3 % ga ko‘paydi).

Shuningdek, 30,2 ming tonna dukkakli sabzavotlar 10 865,9 ming AQSH dollariga eksport qilingan bo‘lib, eksport hajmi 2022- yilning mos davriga nisbatan 18,8 % ga ko‘paygan.

Meva-sabzavot mahsulotlarining asosiy eksport bozorlari Pokiston (32,5 %), Rossiya Federatsiyasi (32,1 %), Qozog‘iston (17,8 %) va Afg‘oniston (5,1 %) davlatlari hissasiga to‘g‘ri kelgan.

Bugungi kunda Qashqadaryo viloyatida meva-sabzavot mahsulotlarini ishlab chiqarish, qayta ishlash va eksport qilish sektorining salohiyati juda yuqori va bu qulay tabiiy-iqlim sharoitlari mavjudligi hamda mahalliy ishlab chiqaruvchilar tomonidan to‘plangan tajriba bilan ham bog‘liqligi bilan ifodalanadi. Shu munosabat bilan hukumat qishloq xo‘jaligi xom-ashyosini sanoat asosida qayta ishlashga va yetishtirilgan mahsulotni saqlash infratuzilmasini rivojlantirishga katta e‘tibor qaratmoqda.